

Uzņēmējdarbības vide

Darbaspēks un nodarbinātība

Kopš 1989. gada Slovākija veikusi pāreju no centrālās plānveida ekonomikas uz tirgus ekonomiku. Līdz ar to, reformas piedzīvoja veselības aprūpes, pensiju un nodokļu sistēmas. Pašlaik Slovākijas ekonomika tiek uzskatīta par vienu no straujāk augošākajām tirgus ekonomikām Centrāleiropā. Neskatoties uz to, Slovākijā vērojama smaga situācija bezdarba jautājumā. Ar katru gadu bezdarba līmenis tiek samazināts, bet vēl joprojām tas ir salīdzinoši augsts – 2006.gadā bezdarba līmenis bija 13,4%, savukārt 2007. gadā nokrities līdz 8,4%. Salīdzinājumam – 2000. gadā bezdarba līmenis Slovākijā sasniedza 17,9%.

Pēc 1989. gada Slovākijā strauji attīstījās pakalpojumu sektors. Pašlaik aptuveni 44% no kopējā darbaspēka nodarbināti pakalpojumu sektorā, 33% - ražošanā un 12% nodarbināti lauksaimniecībā.

Kopumā Slovākijas darbaspēks raksturojams kā augsti kvalificēts un produktīvs, ko nodrošina labi izveidota un attīstīta augstākās izglītības sistēma, kas katru gadu kopējā darba tirgū iepludina aptuveni 75 000 jaunus speciālistus.

Darba likumdošana

Darba tiesiskās attiecības starp darba devēju un darba ņēmēju Slovākijā regulē darba kodekss.

Slovākijā darba līgumam ir jābūt noformētam slovāku valodā (tiek akceptēta arī bilingvālā versija), un darba līgumā jābūt ietvertām sekojošām, ar likumu noteiktām prasībām:

1. darba veids un īss darba apraksts,
2. darba uzsākšanas laiks (datums),
3. darba vieta,
4. darba samaksas nosacījumi.

Darba līgums, kas noslēgts uz noteiktu laiku, nevar pārsniegt 3 gadus ilgu periodu. Ja darba līgumā netiek atrunāts konkrēts periods, tas tiek uzverts kā noslēgts uz nenoteiktu laiku.

Slovākijā darbinieki drīkst strādāt ne vairāk kā 40 stundas nedēļā. Nepieciešamības gadījumā var strādāt virsstundas, bet kopumā nepārsniedzot 48 stundas nedēļā – 150 stundas gadā. Īpašos gadījumos darba devējs var vienoties ar darba ņēmēju par virsstundu darbu, kas nepārsniedz 250 stundas gadā.

Katram darba ņēmējam ir tiesības izmantot 4 apmaksātas brīvas nedēļas kalendārajā gadā – 20 darba dienas. Brīvdienu skaitu var paaugstināt līdz 5 nedēļām (25 darbadienām), ja darba ņēmējs atrodas darba tiesiskās attiecībās vismaz 15 gadus pēc 18. gadu vecuma sasniegšanas, kā arī atsevišķu profesiju pārstāvjiem (skolotāji, bīstamu profesiju pārstāvji) ir iespējas izmantot 5 nedēļu garu atvaļinājumu viena kalendārā gada ietvaros.

Darba kodekss nosaka tiesības uz minimālo darba algu, kas atkarīga no darba veida un Slovākijas valdības noteikto minimālās algas apmēru konkrētā periodā. Pašlaik minimālā mēnešalga Slovākijā ir 6 900 SKK (aptuveni 184 EUR).

Avots: Slovākijas Republikas vēstniecība - <http://www.slovakembassy-us.org>

Uzņēmējdarbības formas

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (S.R.O.)

Šādu kompāniju var dibināt viena persona.

Akcionāri var būt vai nu atsevišķi cilvēki, vai arī sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Uzņēmuma īpašnieku saistības ir limitētas līdz summai, kas ieguldīta uzņēmuma pamatkapitālā.

Kopējais akcionāru skaits nevar pārsniegt 50.

Minimālais pamatkapitāls nevar būt mazāks kā 200 000 SKK. Atsevišķu akcionāru ieguldījums uzņēmuma pamatkapitālā nevar būt mazāks par 30 000 SKK.

Akciju sabiedrība (A.S.)

Uzņēmums akcijas var izsolīt un pārdot publiski.

Uzņēmuma valde vada kompāniju.

Akcionāru saistības ir limitētas līdz summai, kas ieguldīta uzņēmuma pamatkapitālā.

Minimālais akcionāru skaits ir vismaz 2 akcionāri.
Uzņēmuma pamatkapitāls nevar būt mazāks par 1 miljonu SKK.
Akcionāru kopsapulce jānotur 60 dienu laikā pēc uzņēmuma nodibināšanas.

Ja vēlas nodibināt ārvalstu uzņēmumu Slovākijā, ir jāpievērš uzmanība sekojošiem nosacījumiem:

- Ir jābūt sastādītam uzņēmuma memorandam un Asociācijas līgumam.
- Ir jābūt apstiprinātam pārstāvim, kas ir Slovākijas rezidents.
- Ir jāatver konts bankā.
- Ir jāiegūst no bankas uzņēmuma pamatkapitāla noguldījuma apstiprinājums.
- Ir jāiegūst „uzņēmējdarbības atļauja” atbilstoši uzņēmējdarbības veidam.
- Jāpiereģistrējas komercreģistrā. Process var aizņemt vairākus mēnešus.
- Uzņēmumam jābūt reģistrētam iestādē, kas atbildīga par ienākumu nodokļu maksāšanu, kā arī nacionālās apdrošināšanas pārvaldē.

Avots: www.worldwide-tax.com

Nodokļu sistēma

Privātpersonu ienākuma nodoklis

Slovākijā nodarbinātai privātpersonai, kā arī pašnodarbinātai personai ir pienākums segt ienākuma nodokļa maksājumu par gūtajiem ienākumiem. 2007. gadā ienākuma nodokļa likme bija 19%. Ārvalstu iedzīvotājs, kurš ir nodarbināts Slovākijā, ienākuma nodokli sedz tikai par Slovākijā gūtajiem ienākumiem. Ja persona dzīvo Slovākijā 183 dienas kalendārajā gadā, viņš tiek uzskatīts par Slovākijas rezidentu.

Darba devējam ir pienākums nekavējoties, katru mēnesi ieturēt no darbinieka algas ienākuma nodokļa un nacionālās apdrošināšanas maksājumus.

Pašnodarbināta persona nodokļu maksājumus veic vai nu katru mēnesi, vai ik ceturksni par iepriekšējo periodu. Katru gadu gada beigās, 31. decembrī, pašnodarbinātā persona aizpilda nodokļu atgriešanas veidlapu atbildīgajā iestādē.

Uzņēmuma ienākuma nodoklis

Slovākijas uzņēmējiem ir pienākums segt ienākuma nodokli kā par Slovākijā gūtajiem ienākumiem, tā arī aizrobežu gūtajiem ienākumiem. Ārvalstu kompānijas sedz ienākuma nodokli tikai par ienākumiem, kas gūti Slovākijā. 2007. gadā uzņēmuma ienākuma nodokļa likme bija 19%.

Pastāv nodokļa maksājuma atvieglojumi un izņēmumi nodokļu maksātājiem ar specifiskiem ienākumu veidiem.

Pastāv sekojoši izņēmumi, kas netiek aplikti ar nodokli:

- Ieņēmumi, kas gūti pārdodot dzīvokli, kas bijis rezidenta īpašumā vismaz 2 gadus.
- Ieņēmumi, kas gūti pārdodot citus privātpašumus, kas bijuši rezidenta īpašumā vismaz 5 gadus.
- Ienākumi, kas gūti pārdodot automašīnu, kas bijusi īpašumā vismaz gadu.
- Ienākumi no dividendēm.

Pastāv sekojoši nodokļu atvieglojumi:

- Privātpersonai, ieskaitot nerezidentu, ir tiesības atgūt nodokļu aprēķinu 95 616 SKK aprēķinu pie nosacījuma, ja gada ienākumi ir mazāk kā 498 00 SKK.
- Privātpersonai, bet tikai slovākam, ir tiesības uz papildus nodokļu atvieglojumiem par apgādājamām personām (dzīvesbiedrs, bērni).

Pievienotās vērtības nodoklis

Pievienotās vērtības nodokļa likme Slovākijā ir 19%. Pastāv arī atvieglota likme – 10%, galvenokārt tas tiek piemērots medikamentiem. Vairums gadījumu PVN netiek piemērots eksporta precēm, finanšu un bankas pakalpojumiem, apdrošināšanai, pakalpojumiem saistībā ar izglītību, nekustamā īpašuma īrei. Uzņēmuma īpašniekam, kura ienākumi 12 mēnešu laikā pārsniedz 1,5 miljonus SKK, ir obligāti jāreģistrējas oficiālajā iestādē, kas atbildīga par PVN.

Avots: www.worldwide-tax.com